

De Efterretninger, der igjennem Aviser og Breve vare erholdte om de senest forefaldne Udbrud, indskrænkede sig i Hovedsagen til, at man i Slutningen af Decbr. 1874 og i Begyndelsen af 1875, baade paa Nord- og Østlandet, af og til havde mærket temmelig stærke Jordrystelser og til forskjellige Tider seet Røgspiler dels i Retningen af Dyngjuffeldene, Nord for Vatnajökul, dels ude i den saakaldte Myvatns Dæsi. Især havde man iagttaget heftige Udbrud:

- 1) den 3die Januar 1875 i Dyngjuffeldene,
- 2) - 18de Febr. — i Myvatns Dæsi,
- 3) - 10de Marts — paa samme Sted,
- 4) - 29de Marts — i Dyngjuffeldene og
- 5) - 4de April — i Myvatns Dæsi,

hvorefter der opstod en længere Standsning, saa at det næste større Udbrud først iagttoges

- 6) den 15de August, atter ude i Myvatns Dæsi.

Senere er der hverken iagttaget Jordbælv eller Udbrud derfra, men man har nok seet Damp opstige indenfor Dyngjuffeldene.

1) Vulkaner i Dyngjuffeldene.

Som alt i det Foregaaende berørt, ligge de nye Vulkaner paa den sydføstlige Side af den omtrent 1 □ Mil store Dal, Askia, hvis Overflade paa de forskjellige Steder har en Høide af 3900 til 3500 Fod over Havets Overflade og er omsluttet paa alle Sider af Dyngjuffeldene. Den har et ganske andet Udseende end det, der er viist paa Gunnlaugssons Kort, idet den baade er betydelig mindre og har slet ikke den angivne langstrakte Hestefoform, men kan snarere siges at være cirkelform, dog med en stærkt bugtet Begrænsning mod Øst og Syd. I den omgivende Bjergkæde er der en Afbrydelse, et Gab, der ikke vender mod NO, som paa Kortet, men mod Øst. Dette vil kunne ses af den paa det foran omtalte Kort foretagne Rettelse af Askia, der er bestemt af Lieutenant Caroc, dels ved Bredeobservationer, dels ved en Mængde Mølinger til alle Hovedpunkterne i Dalen, og som atter ere knyttede til det af Gunnlaugsson trigonometrisk bestemte Punkt, Herdubreid, NO. for Askia.

Selve Dyngjuffeldene ere ikke af vulkanisk Oprindelse, taget i engere Forstand, men bestaa af Palagonit-Breccie og Basalt, og Fjeldvæggene have sig paa de fleste Steder temmelig brat 5—600 Fod op over Askia-Sletten. Denne er derimod helt dækket af Lava, som dog ikke hidrører fra Udbruddene i 1875, hvilket kan ses af, at den er beklædt med ældre Exemplarer af en Lichen, der efter Adjunkt Grønlands Undersøgelser er Stereocaulon denudatum.

Den egentlige Dalbund i Askia har oprindelig ligget langt dybere end nu og er i Tidernes Løb bestaaende høinet ved den store Mængde Lavastrømme, der i denne Række er udgydte til forskjellige Tider fra talrige Kratere langs Siderne af de Dalen indsluttende Fjeldvægge saavel som fra Dalens Midte. Lavaen vilde her være bleven optaarnet til endnu større Høide, end slet er, hvis hint Gab mod Øst ikke havde været; thi herigjennem har den frit kunnet flyde bort og udbrede sig i østlig Retning paa den lavere liggende Slette henimod Løfelsaaen. I den indre Del af Askia havde Lava-Overfladen en Hældning ned mod Gabet af 300 Fod paa en Strækning af 12000 Fod (1 : 40), der svarer til en Hældning af kun 1° 26'. Dette ringe Fald forklarer, hvorfor Overfladen af Lavaen inde i Askia har et langt vildere og mere sammenskruet Udseende, end udenfor Dyngjuffeldene i Odabrahraunet, idet Hindringerne for den friere horisontale Bevægelse her har været mindre.

At Askia saaledes vistnok gjentagne Gange maa have været Stedet for storartede Udbrud af mægtige Lavastrømme, var tidligere ubekjendt, og i Annalerne, hvor saa ofte omtales de siden Islands Bebyggelse forefaldne „Nordbrande“, som de der kaldes, nævnes aldrig, saavidt bekjendt, noget Udbrud i Dyngjuffeldene.

Men det er ingenlunde alene ind imod Askia, at der har været Udbrud;—thi ogsaa paa Dyngjuffeldenes ydre Skraninger findes talrige og endnu større Kratere, hvorfra en Mængde Lavastrømme have havt deres Udspring og braget til Dannefjeld af Odabrahraunet, medens et andet Parti af samme aabenbart hidrører fra det SW. derfor liggende, som en flad Kuppel formede Skjaldbreið (Skjoldbullen), og saa kaldet Trölladyngja, der angives at have havt 6 Udbrud. Disse to Lavapartier ere saa specifikt forskjellige med Hensyn til Overfladens Udseende, at man allerede deraf kan slutte sig til, hvorfra de stamme. Dyngjuffeldenes Lava hører til den mere skarptantede og opskruede Form, hvorimod den fra Tröll-